

Plaatselijke Belang Poppenwier

Mocht ik dy ferlitte, ferjitte doch ik dy net.....

Toekomstvisie Poppenwier 2003

Toekomstvisie Poppenwier 2003.

Indeling.

Voorwoord.	3
Inleiding	4
Historie	4.
1 Woningbouw.	5
2 Woonomgeving.	6
3 Verkeer en verkeersveiligheid.	10
4 Werkgelegenheid en bedrijvigheid.	12
5 Recreatie en toerisme.	13
6 Zorg en welzijn.	15
7 Cultuur en historie.	16
8 Voorzieningen en diensten.	18
9 Onderwijs.	19
10 Jeugd.	20
11 Ouderen.	21
12 Sport en ontspanning.	22
13 Vrijwilligerswerk.	23
14 Plaatselijk belang.	25
15 Gemeente.	26
16 Top 3 prioriteiten.	27

Voorwoord.

In 2002 is door de gemeente Boarnsterhim het initiatief genomen om voor alle dorpen van de Gemeente een dorpsvisie voor de komende 15 jaar op te stellen. Vooral dankzij de inzet van vele dorpsbewoners heeft dit initiatief geleid tot dit dorpsvisie document voor Poppenwier. Ook moet de ondersteuning van de F.L.D. worden genoemd. Vooral door een grote opkomst bij de keukentafelgesprekken - meer dan 50% van de inwoners heeft hier aan deelgenomen - kunnen we met overtuiging stellen dat dit dorpsvisie rapport de visie van Poppenwier anno 2003 is.

We verwachten dat de gemeente er voor zorgt dat deze visie een actief onderdeel wordt voor het beleid ten aanzien van Poppenwier.

Een bijzonder woord van dank aan de werkgroep dorpsvisie. Er is met veel enthousiasme en inzet gewerkt om dit project namens plaatselijk belang en binnen de planning gereed te krijgen.

Werkgroep dorpsvisie:

Styn de Vries.
Anna de Jong.
Yde van der Hem
Marjan Burgers
Klaas Herrema.
Foppe Drijfhout.

Plaatselijk belang

Willy de Jong
Foppe Drijfhout
Tineke Boschma
Wil Burgers
Klaas Herrema

Inleiding.

Door de gemeente Boarnsterhim is in 2002 aan de F.L.D. Feriening Lytse Doarpen, het verzoek gedaan om samen met de plaatselijke belangen van de 18 dorpen in de gemeente Boarnsterhim een visie op de toekomst te maken. Door de vereniging van Plaatselijk Belang is dit terug gekoppeld naar de inwoners van de betreffende dorpen. Via het voeren van zogenaamde "keukentafel" gesprekken is getracht inzicht te krijgen in de toekomstwensen van de dorpsbewoners. Doel is beeld te vormen, en wensen in kaart te brengen. Een visie op de toekomst van Poppenwier. Waar willen we naartoe? Wat verwachten we van de Gemeentelijke en andere overheden? Het doel is een zo breed mogelijk gedragen toekomstvisie, waarin bewoners zich zelf herkennen en daardoor ook in de uitvoering achter de plannen kunnen staan. Deze toekomstvisie probeert een weergave te zijn van de prioriteiten zoals besproken bij de keukentafel gesprekken. Met deze visie in de hand moet het voor plaatselijk belang mogelijk zijn om punten die afgehandeld zijn door te strepen. Maar ook voor inwoners blijft het gemakkelijk om met deze visie in de hand Plaatselijk belang, en hierdoor ook de gemeente Boarnsterhim te wijzen op wensen en verlangens van het dorp Poppenwier. Het is te hopen dat de gemeente Boarnsterhim zich ook verplicht voelt om met deze toekomst visie in de hand samen met Plaatselijk belang de wensen van de inwoners serieus te nemen. Wij verwachten als dorp Poppenwier de toekomst samen met elkaar aan te kunnen.

Historie.

Poppenwier is een dorp met een zeer intieme kleine dorpskern, gebouwd langs de vaart en de Binnenbuorren. Aan de andere zijde de weg, de Bútenbuorren met de kerk en de begraafplaats op de oude terp. Vooral de Binnenbuorren wordt ervaren als een deel van het dorp waar de tijd even stil is blijven staan. Dit is ook metéén haar charme en één van haar sterke punten. Na de ruilverkaveling, omstreeks 1970 wordt de rondweg, de Albadawei, met een aansluiting op Marsherne geréaliseerd. Bestaansmiddelen waren voorhéén voornamelijk de Landbouw. Meest kleine bedrijven, veel over water te bereiken. Dorpsbewoners waren door het dicht op elkaar wonen en werken ook zeer nauw bij elkaar betrokken. Mede door het veranderde tijdsbeeld is dit nu geminimaliseerd. Het dorp en de bewoning ervan bestaat uit vrij veel 1 en 2 persoon huishoudingen. In 1954 bedroeg het inwonertal van Poppenwier nog 279 personen, nu is dat gedaald naar ongeveer 185 personen. Dat dit consequenties heeft voor het dorpsleven hoeft geen betoog. Door deze minimalisering is de druk op andere dorpsgenoten bijvoorbeeld voor bestuursfuncties en vrijwilligerswerk toegenomen. Veel mensen zetten zich in om, ook nu nog, met hart en ziel in om met elkaar het dorpsleven in heel brede zin prettig te maken. Ook sociaal is er veel veranderd. De middenstand, bakker, kruidenier, groenteman en bibliobus zijn al lang verleden tijd, maar dit waren wel de ontmoetingsplaatsen bij uitstek. Alleen de groenteman en de bakker bezorgen hun waren nu nog aan huis. Nu is het vooral een dorp waar men woont en leeft, terwijl de werkzaamheden ergens anders worden verricht. Gezien het voorgaande is het duidelijk dat de vraag om woningen zeer terecht is.

1. Woningbouw.

Algemeen.

Je kunt stellen dat wonen in Poppenwier een aangename en rustige bezigheid is. Dat rustige is dan alleen als je kijkt naar de ligging van het dorp. Geen al te drukke wegen en dergelijk. Anders wordt het als je naar het sociale leven kijkt. Door het betrekkelijke lage aantal inwoners (185) en met een groot aantal verenigingen wordt de druk op organisatoren en bestuursleden groot. Kijk je naar het woningbestand dan blijkt het bijna allemaal eigen woningbezit te zijn. Dit betekent dat er weinig of geen doorstroming is. Het dorp bezit tevens een flink uit de kluiten gewassen dorpshuis dat een deel van de omzet uit het dorp moet halen.

Door samenvoegen van meerdere kleine woningen is het aantal woningen gedaald. De laatste nieuwbouw is ongeveer 20 jaar geleden. Toen werden er in één keer 6 huizen gebouwd

De gewenste situatie.

Er zou ruimte moeten komen voor doorstroming. Er is behoefte aan starters en senioren woningen. We zouden dit levensloopbestendige woningen kunnen noemen. Daarnaast is er vraag naar huurwoningen. De te bouwen woningen moeten bij het dorp passen. Het mag geen afbreuk doen aan het beeld van het dorp. Ook moeten de dorpsbewoners voorrang hebben in het bezetten van de woningen. De woningen moeten goed bij het dorp aansluiten. We willen geen 2^e woningen

Alternatieven zouden kunnen zijn; appartementen in grotere gebouwen die leeg komen, of je zou kunnen denken aan woonarken.

Oplossingen/Actiepunten/prioriteiten.

- Op termijn kunnen we eraan denken om 10 huizen in Poppenwier bij te bouwen. Dit is nodig om het inwonertal op peil te houden.
- Deze huizen moeten van zogenaamd levensloopbestendig type zijn.
- Om tot bouw te komen moet er een plaats aangewezen worden waar gebouwd zal kunnen worden.
- Tevens zal er een bestemmingsplan moeten komen.

Woningbouw.

Situatie per locatie.		
Centrum.		
Huidige situatie. Veel eigen woningbezit. Verbrande woning.	Probleem. Oude bewerkelijke huizen. Geen doorstroming. Geen medewerking eigenaar.	Oplossing/actiepunten. Geen. Moet verkocht worden.
Butenbuorren.		
Huidige situatie: Veel eigen woningbezit.	Probleem: Oude bewerkelijke huizen. Geen doorstroming.	Oplossing/actiepunten Geen.
Pôle.		
Huidige situatie. Veel eigen woningbezit.	Probleem.	Oplossing/actiepunten. Geen.
Buitengebied. (manege)		
Huidige situatie. Geen woningen.	Probleem. Geen bestemmingsplan.	Oplossing/actiepunten. Bestemmingplan.
Prioriteitenlijst/Actielijst.		
Prioriteiten. Bestemmingsplan. Bouwen.	Overleg tussen. Gemeente en Plaatselijk belang. Gemeente en Plaatselijk belang.	Termijn. Binnen 1 jaar. Binnen 2 jaar.

2. Woonomgeving.

Algemene beschrijving.

De kern van Poppenwier is aangemerkt als beschermd dorpsgezicht. De bouwvormen van de woningen zijn divers, er zijn verschillende steegjes en er loopt een vaart door het dorp. De staat van de steegjes en vaart is slecht. De voormalige hervormde kerk, nu in gebruik als aula is markant aanwezig. In het centrum van het dorp bevindt zich naast/ ten zuiden van de aula en het kerkhof het dorpsplein; het plein ligt aan de dorpsvaart.

Net buiten het dorp bevinden zich enkele agrarische bedrijven; in het dorp zelf zijn geen bedrijven meer gevestigd. Het aanzicht van het dorp is op diverse plaatsen rommelig: kapot gereden bermen en groenstroken, zeer slechte afwatering van de Bûtenbuorren, een stukje grasland met een gashok en diverse slecht onderhouden groenvoorzieningen. Ook de grote oude loods tegenover het jachthaventje wordt ervaren als zeer storend voor het aanzicht van het dorp. De haven zelf wordt keurig onderhouden en is (nu nog) qua capaciteit toereikend.

Gewenste situatie.

- De bestrating van de stegen dient te worden opgewaardeerd en het dorpsplein zou zodanig gerenoveerd moeten worden dat het een gezellig, veilig en kind- en toeristenvriendelijk plekje wordt.
- De westelijke toegang tot het dorp via het ophaalbruggetje moet “netjes” worden.
- Bij de toegang tot het dorp vanuit Raerd zou er een alternatieve/ andere bestemming gevonden moeten worden voor het grasveldje en het gashok.
- De dorpsvaart dient te worden uitgediept.
- Wat de groenvoorziening betreft, is frequenter onderhoud gewenst en zou de Harstawei meer beplanting kunnen hebben.
- De Pôle heeft een geasfalteerde weg en weinig parkeerplaatsen; dit laatste resulteert vooral in de herfst en winter in kapot gereden groenstroken en modder toestanden. Indien de bestrating gelijk wordt gemaakt aan de Bûtenbuorren en de parkeercapaciteit wordt uitgebreid zal de entree van Poppenwier aanzienlijk verbeteren.
- De betonbrug in de Marsherne past niet bij een oud dorpje. Vervanging door een ophaalbrug (vroegere situatie) is een wens van vele bewoners.
- Verder is Poppenwier voorstander van het handhaven van het beschermd dorpsgezicht.
- Wat het landschap betreft vinden we dat het huidige open landschap moet blijven.
- De loods tegenover het jachthaventje zou moeten verdwijnen.

Oplossing/actiepunten/prioriteiten.

Om de woonomgeving op een acceptabel peil te brengen dienen de bestrating, onderhoud aan groenvoorzieningen en dorpsvaart en parkeermogelijkheden te worden verbeterd.

Woonomgeving.

Situatie per locatie.		
Binnenbuorren.		
Huidige situatie. Slechte staat bestrating.	Probleem. Onveilig, rommelig.	Oplossing/actiepunten. In de Binnenbuorren de bestrating repareren. De stegen tussen de Binnenbuorren en de Bútenbuorren opnieuw bestraten met gele steen.
Bútenbuorren		
Huidige situatie. Slechte staat bestrating. Parkeercapaciteit krap. Slechte staat bestrating. Wateroverlast. Slechte staat toegang speelveld.	Probleem. Onveilig, rommelig. Soms te nauwe doorgang voor grotere voertuigen (reinigingsdienst, brandweer etc.) Rommelig, voortgaande verslechtering door de huidige constructie.	Oplossing/actiepunten. Aan de Bútenbuorren de stoep langs het kerkhofpad ophogen, zodat een duidelijke en stevige scheiding tussen voetpad en rijweg ontstaat. Aan de Bútenbuorren het wegdek repareren. Aan de Bútenbuorren een extra parkeervak maken langs het kerkhofpad. Langs de boomvakken de bestrating stevig herstellen en de paaltjes verwijderen. De waterafvoer verbeteren (eventueel berm verlagen). Toegang tot het speelveld vanaf de Bútenbuorren bestrating egaliseren.
Marsherne.		
Huidige situatie. Westelijke entree dorp" is een bende" (vooral in natte periodes) Aanwezigheid oude loods tegenover haventje Onooglijke betonbrug over vaart	Probleem. De huidige configuratie klopt niet/in slechte staat Zeer storend voor aanzicht dorp Past niet bij een oud dorpje	Oplossing/actiepunten. De bestrating tot het bruggetje doortrekken tot aan de parkeervakken. Stoep vanaf brug doortrekken tot bruggetje naar de ingang van de Binnenbuorren en repareren Goede waterafvoer vanaf wegdek tot aan dorpsvaart Slopen, vrijkomende ruimte bestemmen voor woningbouw Originele situatie herstellen(ophaalbrug)

Plak (pleintje in de Binnenbuorren)		
Huidige situatie. Het dorpsplein is functioneel en qua indeling momenteel niet een passend, integraal onderdeel van het dorp	Probleem. Onvolledige bestrating, rommelige opstelling speeltoestellen, een slecht onderhouden groenstrook en onlogische afscheiding plak/dorpsvaart	Oplossing/actiepunten. De aanwezige bestrating doortrekken in combinatie met rubbertegels onder speeltoestellen. NB. Ongeveer 80 m2 extra bestrating en 30 m2 rubbertegels aan te schaffen door de speeltuincommissie Goede afscheiding tussen het Plak (pleintje) en de dorpsvaart Oplossing zoeken voor de oever tussen het Plak en de kanosteiger
Dorpsvaart.		
Huidige situatie. Zeer ondiep.	Probleem.	Oplossing/actiepunten. Uitbaggeren.
Pôle		
Huidige situatie. Asfaltweg met onvoldoende parkeergelegenheid en onverzorgd graspolle met gashok bij entree dorp.	Probleem. Kapot gereden bermen/"modderige omgeving in natte periodes.	Oplossing/actiepunten. Bestrating Bûtenbuorren doortrekken, parkeerplaatsen aanleggen (gaspolle hierin meenemen.)
Prioriteitenlijst/Actielijst.		
Prioriteiten. Bestrating van de stegen. Bestrating Bûtenbuorren. Plak opknappen.	Overleg tussen. Is toegezegd door gemeente. Is toegezegd door gemeente. Plaatselijk belang en gemeente.	Termijn. Per direct. Per direct. 1 jaar

3. Verkeer en verkeersveiligheid.

Algemene beschrijving verkeerssituatie in en om het dorp

De verkeerssituatie in Poppenwier is een vrij complexe aangelegenheid. Bij gebrek aan fiets- en wandelpaden ontstaan hierdoor gevaarlijke situaties. Doorgaande wegen beperken enigszins de gewenste situatie. Een goed verkeerskundig bureau zou hier eens goed naar moeten kijken. Wat uit de dorpsvisie naar voren is gekomen is dat er veel te hard wordt gereden. Obstakels worden door bekendheid zeer snel genomen. Een goede oplossing is door het dorp niet te geven. Wel kunnen we aantal zaken aandragen waardoor naar ons inzien het probleem zou verbeteren. Voorgaande heeft vooral betrekking op het buiten gebied. Ook in het dorp zijn gevaarlijke zaken zoals het niet vlak zijn van de straten. Ook gladheid bij regen is een vervelend probleem waar al ongelukken door zijn gebeurd.

Gewenste situatie.

De aantrekkelijkheid om Poppenwier als doorgaande route te kiezen als je haast hebt, zou moeten worden verkleind. Daarnaast zouden voetgangers en fietsgebieden gescheiden moeten zijn. Dit geldt vooral richting Raerd en Tersoal. In het dorp moet onderhoud gebeuren om de straatjes weer vlak en minder glad te maken. Meer nachtverlichting zou een goede zaak zijn. Bijvoorbeeld de hiernaast getoonde lantaarn is lelijk en brand 's nachts niet

Oplossingen/Actiepunten/prioriteiten.

Doorgaand verkeer hinderen dat betekend wachttijden creëren. Men moet het idee krijgen dat duurt te lang. Ook zou het visueel zo moeten zijn dat daar waar 30 km gereden mag worden men het ook niet aandurft om harder te gaan. Naar aangrenzende dorpen moet een wandel/fietspad aangelegd worden. De Bútlánswei moet weer opengesteld worden. Het geheel moet met een goed bureau worden bekeken.

Binnen het dorp. In de Fiskerssteech en ook de Skoallesteech moeten de gladde oude geeltjes, hoe mooi ook, worden Vervangen door mooie maar nieuwe stenen die absoluut niet glad zijn. De hobbels kuilen en losse stenen moeten worden hersteld. Er zal meer nachtverlichting moet komen.

Verkeer en verkeersveiligheid.

Situatie per locatie.		
Centrum.		
Huidige situatie. Binnenbuorren onvlak en stegen glad. Bij donker onvoldoend licht.	Probleem. Struikelen bij donker en ook overdag. Je kunt er bij nacht geen hand voor de ogen zien.	Oplossing/actiepunten. Binnenbuorren uitvlakken. Fiskersteech herstraten met nieuwe geeltjes. Skoallesteech opnieuw bestraten met nieuwe geeltjes Meer nachtbranders aanbrengen.
Bútenbuorren		
Huidige situatie. Uitgereden en onvlak. Voetgangersgebieden letterlijk met de grond gelijk gereden.	Probleem. Water op de weg en geen scheiding tussen voetgangers gebied en straatweg.	Oplossing/actiepunten. Herstellen van de oude situatie met kleine aanpassingen in het aantal parkeerplaatsen.
Uitvalswegen naar Tersoal, Raerd en Jirnsum.		
Huidige situatie naar Jirnsum. Lange rechte smalle weg.	Probleem. Levensgevaarlijk om te fietsen en te wandelen.	Oplossing/actiepunten. Wandel/Fietspad aanleggen. <u>Er is berm genoeg.</u>
Huidige situatie naar Tersoal Smalle weg en onoverzichtelijk.	Probleem. Kinderen naar school en bij donker kun je er niet lopen of fietsen ook niet met licht aan.	Oplossing/actiepunten. Wandel/fietspad aanleggen achter de sloot.
Huidige situatie naar Raerd Smalle weg met gevaarlijke kruising.	Probleem. Kinderen naar school.	Oplossing/actiepunten Wandel/fietspad aanleggen achter de sloot.
Prioriteitenlijst/Actielijst.		
Prioriteiten. Fietspaden/wandelpaden. Bestrating.	Overleg tussen. Plaatselijk belang en gemeente. Is toegezegd door gemeente.	Termijn. Binnen 2 jaar. Per direct.

4. Werkgelegenheid en bedrijvigheid.

Algemene beschrijving werkgelegenheid en bedrijvigheid.

Aan werkgelegenheid heeft het dorp niet veel te bieden. Naast een aantal boerenbedrijven zijn er nog een aantal kleinschalige bedrijven. Het dorp leent zich qua ligging ook niet voor grotere bedrijven. Voor het werk reizen de meeste dorpsbewoners naar de stad, bijvoorbeeld Leeuwarden of Sneek. Dit is een situatie waar de inwoners zich goed in kunnen vinden. Wonen op het platteland en werken in de stad.

Gewenste situatie.

Uit de gesprekken met de inwoners komt duidelijk naar voren dat er geen behoefte is aan een bedrijventerrein. Kleinschalige bedrijvigheid moet kunnen, maar het bedrijf moet passen in de omgeving. De leegkomende grote panden zouden geschikt kunnen zijn voor de combinatie wonen/werken.

Oplossingen/Actiepunten/prioriteiten.

Uit bovenstaande blijkt dat er weinig behoefte is de bestaande situatie te veranderen. De prioriteit ligt op wonen, werken doe je ergens anders. Als bedrijven zich hier willen vestigen dan zien we rond het dorp wel enige mogelijkheden.

Huidige situatie. Weinig of geen mogelijkheden voor kleine bedrijven om zich hier te vestigen.	Probleem. Geén locatie voorhanden.	Oplossing. Leegstaande boerderij of grotere gebouwen gebruiken.
Prioriteitenlijst/Actielijst.		
Prioriteiten. Opletten wat vrij komt.	Overleg tussen. Plaatselijk belang en gemeente.	Termijn. Actie als er wat komt.

5. Recreatie en toerisme.

Algemene beschrijving,

De fietsende toerist heeft de streek ontdekt. Steeds meer toeristen ontdekken Poppenwier!
De dorpskern met het unieke plein middenin het dorp. Evenals de kerk en de mooie oude huizen.

Ook het dorps huis aan de rand van het dorp wordt steeds meer door de toerist bezocht. Hier kan men terecht voor en hapje of een drankje. Poppenwier ligt aan het water. Een route Sneek - Leeuwarden via de Oudvaart loopt langs het dorp. Ook een route naar het Sneekermeer loopt langs het dorp. Het is een mooi vaargebied waar ook steeds meer gebruik van wordt gemaakt.

Poppenwier is een actief dorp. Er worden verschillende evenementen georganiseerd waar veel mensen op af komen. Pop'n Pop, Preamkeskoven, Zeilpreamenrace en de Poppenwierstermerke zijn zulke publiekstrekkingen.

Gewenste situatie.

Het plein midden in het dorp is uniek te noemen. Veel toeristen komen dan ook naar het dorp om de stilte te ervaren en de sfeer die het uitademt. Maar het plein en zijn bestrating moeten worden opgeknapt. Ook willen we de aankleding met zithoek en verlichting opwaarderen. In en rond het dorp willen we graag fiets - en looppaden. Waar mogelijk ook door het land en langs de vaarten. Kleinschalige recreatie moet versterkt worden. We willen ruimte zoeken voor trekkershutten en een minicamping. Vaarroutes moeten beter worden aangegeven. De steiger bij Tersoalstersyl zal moeten worden opgeknapt, voor de oudere mens is het hier moeilijk in en uit stappen. De zwemplaats aan het Sneekermeer wordt door de dorpsbewoners veel gebruikt, maar zou wat gemakkelijker toegankelijk moeten zijn. De kerken in het dorp zouden te bezichtigen moeten zijn voor de toerist. Het Doopsgezinde schuilkerkje is uniek te noemen.

Oplossingen / Actiepunten/Prioriteiten

Het plein in het dorp moet heringericht worden, er moet een goede zithoek komen. Hier hebben we subsidie voor aangevraagd. We willen dit eventueel in fases gaan uitvoeren. We zullen met de buurdorpen moeten samenwerken om de omgeving aantrekkelijker te maken. Een goed idee is om de kerken open te stellen voor het publiek. Er moet wel een oplossing komen voor hoe we het toezicht regelen.

Recreatie en toerisme.

<p>Huidige situatie Rommelige aanblik dorp en plein.</p> <p>Geen aanwijzingen voor de toerist om de specifieke Binnenbuorren en het plein te vinden</p> <p>Veel fiets en wandelverkeer gaat langs het dorp.</p>	<p>Probleem Herinrichting plein</p> <p>Toeristische aantrekkelijkheid gebruiken.</p> <p>Onderzoek mogelijkheden.</p>	<p>Oplossing Er is al overleg gaande tussen plaatselijk belang en gemeente Boarnsterhim. Overleg met buurdorpen om samen een goed plan te maken.</p> <p>Naamsbekendheid, bewegwijzering. Overleg plaatselijk belang en gemeente Boarnsterhim.</p>
<p>Toerisme over water.</p>		
<p>Huidige situatie Geen route wijzers over water.</p> <p>Geen of slechte mogelijkheid tot afmeren bij de bediening van de sluis bij de Tersoalstersyl.</p>	<p>Probleem Aangeven vaarroutes.</p> <p>Verbetering aanlegplaatsen voor bediening van de sluis Tersoalstersyl.</p>	<p>Oplossing Zie hierboven, ook in de buurt van de Helling een bord met verwijzing naar "de Trilker." Samen met gemeente Boarnsterhim en de Plaatselijk belangen van de aangrenzende dorpen een plan maken. Misschien ook in overleg met Waterschap en Marrekrite.</p>
<p>Prioriteitenlijst/actielijst.</p>		
<p>Prioriteiten. Het plein herinrichten. Aanpassen sluis Tersoalstersyl.</p>	<p>Overleg tussen. Plaatselijk belang en gemeente. Plaatselijk belang en gemeente.</p>	<p>Termijn. Binnen 1 jaar. Binnen 1 jaar.</p>

6. Zorg en welzijn.

Algemene beschrijving.

Consultatiebureau baby's en kleuters.

Het baby en kleuterbureau van de thuiszorg wordt is gevestigd in Grou. Hier houden gespecialiseerde artsen en verpleegkundigen zitting. Ouders krijgen een oproep.

Huisartsen

Aangewezen op huisarts in Sybrandabuorren, spreekuur op afspraak. Dit kan vooral voor ouderen zonder eigen vervoer problemen opleveren. Wordt meestal opgelost door het inschakelen van familie en bureu. Ook het ophalen van medicijnen valt hieronder. Weekend dienst huisartsen is op dit moment zeker niet optimaal. Veel klachten, zeker in de zomermaanden zijn de artsen in Heeg en Ylst slecht te bereiken. Vooral openstaande bruggen en onbekendheid ter plaatse spelen daarbij een rol. Volgens de laatste berichten zal er begin 2004 gestart worden met een dokterswacht in het Antonius ziekenhuis in Sneek. Hopelijk dat door een betere bekendheid met de locatie, en het gevoel dat er doorlopend artsen aanwezig zijn een groot deel van het onbehagen zal zijn opgelost.

Thuishulp

Aanvragen betreffende zorg en verpleging worden door Thuiszorg doorverwezen. Uitleen van hulpmiddelen kan vanuit Akkrum en Grou. Verder zijn er mogelijkheden tot aanvragen van diensten aan huis, zoals kapper, pedicure, maaltijden enz. Ook bij de Stichting Alderein wurk Boarnsterhim houdt ouderen adviseur zitting. Deze adviseert bij vragen op het gebied van zorg en welzijn. De laatste jaren is de zorg verder van de dorpsbewoners gehaald, vooral de huisartsenzorg en de bureau's voor baby's en kleuters.

Gewenste situatie.

Het is zaak met betrekking tot de zorg - en welzijnaspecten opletend te blijven. De voorzieningen dienen laagdrempelig te zijn/worden en gemakkelijk benaderbaar en bereikbaar. Door aangekondigde bezuinigingen komen voorzieningen onder druk te staan.

Oplossingen/actiepunten/prioriteiten.

De zorg dient dichterbij de mensen gebracht te worden. Oplossingen genereren zal dienen te gebeuren in overleg tussen de betrokken partijen, plaatselijk belang, zorgaanbieders, gemeente.

Huidige situatie. Zorg is vaak ver van de aanvrager Geen winkels in dorp.	Probleem. Weekenddienst doktoren. . te grote afstanden . afhalen medicijnen Afhankelijkheid van derden, vooral voor ouderen.	Oplossing. Overleg Plaatselijk Belang met zorgaanbieders Boodschappenservice.
Prioriteitenlijst/Actielijst.		
Prioriteiten. Weekend dienst huisarts verbeteren.	Overleg tussen. Plaatselijk Belang, zorgaanbieders, gemeente.	Termijn. Binnen 2 jaar.

7. Cultuur en historie.

Algemene beschrijving

Dorpskern, plein (it Plak), dorpsvaart, kerken en terp dienen te worden genoemd. It Plak en de Binnenbuorren zijn alleen te voet of per fiets bereikbaar. Poppenwier heeft een zeer kleine (smûke) historisch waardevolle dorpskern, met in het centrum van het dorp (it Plak) het plein. Gezien de ouderdom van de bestaande bebouwing is er veel zorg nodig om alles zo goed mogelijk te behouden en te behoeden voor verpaupering en verval. Ook de overtuintjes, tussen voetpad en de woningen doen nog zeer authentiek aan. Vanaf de Harstawei is de kerk nu zeer prominent aanwezig op de oude terp. Dit geeft met en deel van de oude bebouwing een beeld van de vroegere strijd tegen het water. Het oudste deel van het dorp is gebouwd op een opgeworpen hoogte, een terp. Tot aan de oorlogsjaren is het onbebouwde deel van de terp afgegraven en de grond verkocht.

Gewenste situatie

Cultuurhistorisch is Poppenwier “de moeite waard”, de kern van het dorp ademt nu nog steeds een dorpse sfeer uit welke vergelijkbaar moet zijn met de sfeer van honderden jaren geleden. Dit willen we in stand houden.

Oplossingen/actiepunten/prioriteiten

Het plein vereist een grondige opknopbeurt, ook de groenvoorziening laat veel te wensen over. Verder is de nachtverlichting in het gehele dorp minimaal, en wordt ook als zeer onplezierig ervaren. De straatlantaarns zouden in een opknopbeurt meegenomen moeten worden. Het plaatsen van antieke lantaarns zou het aanzien verder opwaarderen. De dorpsvaart is aan een zeer grondige baggerbeurt toe, voor het verval tot een ondiepe stinkende goot. Alleen zo kunnen we samen zorgen dat een uniek stukje Poppenwier ook voor de toekomst behouden blijft. De Nederlands Hervormde Kerk, nu Aula, en de Doopsgezinde kerk zouden vaker gebruikt kunnen worden. Misschien voor tentoonstellingen, of voor het tonen van speciale collecties van verzamelaars. Bij de entree van de Binnenbuorren via Marsherne, (bij het bruggetje) zou een verwijzing naar de historische dorpskern gewenst zijn. Vooral voor de vele toeristen (fietsroute).

Cultuur en historie.

Dorpskern		
Huidige situatie. Rommelige aanblik plein, Binnen - en Bûtenbuorren. Verlichting. Vaart. Terp. Beschermd dorpsgezicht.	Probleem. Bestrating slecht. Evenals de groenvoorziening. In dorp meer en beter passende lantaarns. Uitbaggeren. Aula met begraafplaats. Exposities /tentoonstellingen. Zie Verkeer.	Oplossing. Zie verkeer en woonomgeving. Overleg Plaatselijk Belang met gemeente Boarnsterhim. Overleg Plaatselijk belang met gemeente Boarnsterhim. Plaatselijk Belang. Handhaven.
Prioriteitenlijst/Actielijst.		
Prioriteiten. In goede staat brengen van, plein, Binnen- en Bûtenbuorren.	Overleg tussen. Plaatselijk belang en gemeente.	Termijn. 2 jaar.

8. Voorzieningen en diensten.

Algemene beschrijving.

Bank

In Poppenwier is geen enkele bankvoorziening. In naburige dorpen een zeer klein aanbod van een bank, door middel van een bus, een uur per week. Een pinautomaat op min 7 km afstand.

Dorpshuis

De sociale voorziening in het dorp. Gebouwd door dorpsgenoten, met financiële middelen van inwoners, opbrengsten van diverse activiteiten en door middel van gelden van de gemeente Boarnsterhim en de Provincie Friesland.

Riolering

In het buitengebied mag vanaf 2005 niet meer door huishoudens worden geloosd op het boezem water. Bewoners in het buitengebied worden verplicht op het riool te worden aangesloten of een IBA te installeren.

Kinderopvang

Kinderopvang is in het dorp niet geregeld. Gastouder projecten zijn aanwezig in naburige grote dorpen, Grou en Akkrum. Kinderopvang wordt binnen de familie geregeld.

Gewenste situatie

Een pinautomaat in het dorpshuis en een bankvoorziening op een vast uur per week bij het dorpshuis. De functie van het dorpshuis handhaven als sociaal centrum. In de toekomst mogelijk uitbreiden als multifunctionele voorziening voor jong en oud. Diverse diensten binnen het dorpshuis uitbreiden. Kleinschalige recreatie nabij het dorpshuis. In het dorp één adres dat meedoet in het gastouder project van de gemeente.

Oplossingen/actiepunten/prioriteiten.

Er dienen initiatieven te worden ontwikkeld om de diensten en voorzieningen in Poppenwier in elk geval weer op een minimum niveau te brengen. Hiervoor is overleg nodig tussen Plaatselijk Belang, overheid en de aanbieders van de diensten.

Huidige situatie	Probleem	Oplossing
Veel woningen zijn nog niet aangesloten op de riolering, ook in de dorpskern.	Hoge onkosten die gepaard gaan met de aansluiting op het riool.	Overleg plaatselijk belang en gemeente Boarnsterhim. Wellicht in breder verband meer mogelijkheden tot overleg.
Kinderopvang.	Niet geregeld.	Overleg plaatselijk belang en gemeente Boarnsterhim.
Fraai dorpshuis	Ook voor de toekomst veilig stellen en zo mogelijk uitbreiden van deze voorziening.	Uitbreiding van functies. Kleinschalige recreatie. Trekkershutten?
Geen bank of pin voorziening	Vooraf voor ouderen en elk die minder mobiel is erg lastig	Overleg plaatselijk belang en bank(en) over bankvoorziening en pinautomaat
Digitale communicatie	Geen ADSL	Actie plaatselijk belang
Prioriteitenlijst/Actielijst.		
Prioriteiten. Bank en pin voorziening. Kinderopvang.	Overleg tussen. Plaatselijk belang en bank. Plaatselijk belang en gemeente.	Termijn. 2 jaar. 3 jaar.

9. Onderwijs.

Algemene beschrijving onderwijs.

De peuters uit het dorp gaan naar Raerd. Er is een lagere school in Raerd en Tersoal. Voor het vervolg onderwijs gaan de meeste kinderen naar Sneek en in enkele gevallen naar Leeuwarden.

Gewenste situatie.

Het dorp is te klein om zelf een school te hebben. We zijn al tevreden dat we uit 2 scholen in de buurt kunnen kiezen. Dit functioneert goed. Wel is de weg zowel naar Raerd als Tersoal smal. We zouden graag zien dat er een fietspad langs de wegen komt

Oplossingen/Actiepunten/prioriteiten.

Omdat het nu goed functioneert, is er geen behoefte de situatie met betrekking tot schoolaanbod te veranderen. Er is erg veel bezorgdheid over de verkeersveiligheid met betrekking tot de kinderen die de basisschool bezoeken. Het wordt als een wonder ervaren dat er nog geen slachtoffers zijn gevallen. De aanleg van fietspaden naar Raerd en Tersoal wordt op zeer korte termijn noodzakelijk geacht.

Huidige situatie Geen fietspaden naar buurdorpen.	Probleem Zeer gevaarlijk voor vooral de kinderen die naar de basisschool gaan	Oplossing Fietspaden aanleggen naar de buurdorpen
Prioriteitenlijst/Actielijst.		
Prioriteiten: Fietspaden naar buurdorpen.	Overleg tussen: Plaatselijk belang en gemeente.	Termijn: 1 jaar.

10. Jeugd.

Algemene beschrijving:

Poppenwier is een klein dorp. Dit betekent dat de jeugd voor veel zaken is aangewezen op andere dorpen en steden. Voor de jongste inwoners zijn er twee plekken waar gespeeld kan worden en waar speeltoestellen staan. De staat van onderhoud is matig. In het dorps huis de Trilker is een ruimte beschikbaar voor de oudere jeugd. Dit jeugdhonk Catweazle is een aantal jaren volop in gebruik geweest. Het jeugdhonk wordt bestuurd door de jongeren zelf. De activiteiten staan op dit moment op

een laag pitje, omdat er te weinig kinderen zijn in de leeftijdscategorie 10 tot 15 jaar. Door een commissie worden op dit moment wel activiteiten georganiseerd voor de kinderen tot ± 10 jaar.

De jongeren in de leeftijd van ± 15 jaar en ouder hebben een eigen ontmoetingsplek. Verder maken zij gebruik van het dorps huis. Vooral de dartclub heeft veel jeugdige leden. De jongere inwoners van Poppenwier zijn volop actief in het dorp en doen aan veel activiteiten mee. Van overlast is vrijwel geen sprake.

Gewenste situatie

De speeltuinen moeten worden opgeknapt. Het onderhoud voor de toekomst moet goed worden geregeld. Het jeugdhonk moet blijven bestaan. Wanneer er weer kinderen zijn die dit weer oppakken moet dit weer van start gaan. Zolang er geen sprake is van te veel overlast is een eigen ontmoetingsplek geen probleem.

De jongere inwoners van Poppenwier moeten zelf met initiatieven komen en hier ook gehoor voor vinden binnen het dorp.

Er is een vraag geweest om samen met de jeugd iets aan toneel of theater te doen, maar ook hier geldt dat de begeleiding moeilijk te realiseren is.

Oplossingen/actiepunten/prioriteiten

De speeltuincommissie zal het onderhoud van de speeltuinen op moeten pakken. Het bestuur van plaatselijk belang moet ook oog hebben voor de belangen van de jonge inwoners en het contact met hen onderhouden.

Huidige situatie Speeltuinen, de onderhoudstoestand vooral van de ondergrond is slecht.	Probleem Vooral van financiële aard, ook door veranderde inzichten (landelijk en gemeentelijk).	Oplossing Gesprek plaatselijk belang, speeltuincommissie, en gemeente Boarnsterhim.
Prioriteitenlijst/Actielijst.		
Prioriteiten. Onderhoud speeltuinen.	Overleg tussen. Plaatselijk belang en gemeente.	Termijn. Al bezig.

11. Ouderen.

Algemene beschrijving.

De ouderen blijven zo lang als mogelijk is zelfstandig in Poppenwier wonen. Dit is mede mogelijk door de nog in Poppenwier bestaande dorpsmentaliteit, je herkent nog zaken die vroeger als burenplicht normaal waren. Ook speelt mee de diverse ouderen familie in het dorp of directe omgeving hebben wonen.

Toch wordt het niveau met betrekking tot voorzieningen en activiteiten als te minimaal ervaren

Gewenste situatie

Onder voorzieningen voor ouderen werd een Jeu de Boulesbaan genoemd, vooral ook om door het samenspel contact met elkaar te houden. Ook koeriersdiensten zoals het ophalen van medicijnen en andere boodschappen, misschien geregeld vanuit het dorps huis, wordt zeer wenselijk geacht. Het initiatief moet uit de doelgroep zelf moeten komen. Met inzet van deze groep voor elkaar, moet het mogelijk zijn een soort van "omtinker" te zijn voor zijn omgeving.

Oplossingen/actiepunten/prioriteiten

De mogelijkheid voor regelmatig onderling contact en ontspanning voor deze groep moet worden vergroot.

Het mobiliteitsprobleem, de consequenties hiervan en mogelijke oplossingen zouden in een werkgroep van ouderen, in samenwerking met Plaatselijk Belang, behandeld kunnen worden.

Huidige situatie. Weinig contact mogelijkheden. Verminderde mobiliteit.	Probleem. Géén voorziening om b.v. samen in de zomer maanden een Jeu de Boules club te vormen. Afhankelijkheid van andere, onzekerheid.	Oplossing. Overleg Plaatselijk belang Koerierdienst.
Prioriteitenlijst/Actielijst.		
Prioriteiten. Mobiliteit verbeteren, afhankelijkheid verminderen.	Overleg tussen. Plaatselijk belang en de ouderen.	Termijn. Initiatief ouderen.

12. Sport en ontspanning.

Algemene beschrijving.

In Poppenwier bestaat bij veel inwoners een levendige belangstelling voor sport. Het dorp heeft veel actieve sporters in haar midden. Van oudsher is Poppenwier een befaamd kaatsdorp. Vooral de Raerderhimpartij trok in het verleden veel deelnemers en toeschouwers. Op dit moment wordt het kaatsen volop gestimuleerd door een aantal inwoners. Zo wordt in de zomer op vrijdagavond door een aantal vrijwilligers kaatsles gegeven aan de jeugd. Ook de volwassenen zijn zomers actief. Gesteld

kan worden dat er in Poppenwier weer volop activiteiten op kaatsgebied worden ontplooid. Aan het jaarlijkse 'potsjekeatsen' doen veel inwoners van het dorp mee. De ijsclub is afhankelijk van de weersomstandigheden, maar benut iedere kans om, als de ijsvloer het toelaat, wedstrijden te organiseren. Op voetbalgebied zijn inwoners actief in de dorpencompetitie, is er een zaalvoetbalteam en worden er toernooien in het dorp georganiseerd. In 2003 is voor de eerste maal een kwart triatlon gehouden. Verder is er een biljartvereniging en sinds eind 2002 een zeer enthousiaste Dartvereniging met leden uit het dorp en de buurdorpen.

Gewenste situatie

Het sportveld heeft een centrale ligging in het dorp. Het is belangrijk om het sportveld te behouden voor het dorp. Ten gevolge van te weinig onderhoud is de kwaliteit van het veld onvoldoende. Een inhaalslag is nodig. Om het geheel wat meer aan te kleden en het geheel wat 'smûker' te maken moet er meer beplanting op en om het veld komen. Het plaatsen van vaste doelen op het veld is gewenst.

Een permanente outdoor tafeltennistafel is genoemd. Omliggende kaatsvereniging zouden ook wedstrijden in Poppenwier moeten organiseren. Een ijsbaan is een wens van veel inwoners van het dorp. Ook zouden we graag een jeu de boules baan willen hebben.

Oplossingen/actiepunten/prioriteiten

In overleg met de gemeente zal een oplossing moeten worden gezocht om het achterstallige onderhoud van het sportveld weg te werken. Ook moeten afspraken worden gemaakt om het toekomstige onderhoud zeker te stellen. Dit heeft een hoge prioriteit voor de inwoners.

Voor de jeugd is het trapveld uitermate belangrijk. Evenals de basketbalhoek, die druk wordt gebruikt. De ijsclub kan een onderzoek opstarten naar de haalbaarheid van een ijsbaan. Voor het aanschaffen van vaste doelen en andere attributen zal bekeken moeten worden of hier geld voor beschikbaar is.

<p>Huidige situatie. Slechte toestand sport/trapveld.</p> <p>Losse goals Geen ijsbaan.</p>	<p>Probleem. Wedstrijden onmogelijk.</p> <p>Gevaarlijke situatie. Weinig mogelijkheden om goed en vertrouwd het schaatsen te leren.</p>	<p>Oplossing. Opknappen sportveld, gemeente Boarnsterhim. Vaste goals Overleg met bestuur ijsclub.</p>
<p>Prioriteitenlijst/Actielijst.</p>		
<p>Prioriteit. Sport/trapveld opknappen.</p>	<p>Overleg tussen. Plaatselijk belang en gemeente.</p>	<p>Termijn. 2 jaar.</p>

13. Vrijwilligerswerk.

Algemene beschrijving.

Zoals in vele dorpen is ook in Poppenwier een groot aantal inwoners bezig met vrijwilligerswerk. Vrijwilligers zijn zeer belangrijk in een kleine samenleving zoals ons dorp Poppenwier; veel activiteiten in het dorp worden georganiseerd en uitgevoerd door vrijwilligers. Ook het dorps huis kan niet zonder vrijwilligers. De bouw van deze voorziening is door de grote inzet van veel vrijwilligers tot stand

gekomen. Ook het onderhoud van dit grote gebouw wordt door vrijwilligers gedaan. Denk verder bijvoorbeeld ook aan het bestuur van plaatselijk belang, de Merkekommissie, Stichting Pop'n Pop, vrijwilligers in de Stichting Dorps huis 'de Trilker' en de redactie/medewerkers van de Poppenwierster Courant. Evenals de mensen die zich inzetten voor jeugdwerk en sport. Zonder al deze vrijwilligers, mensen die zich belangeloos inzetten, is het volstrekt onmogelijk om een dorp leefbaar te maken en te houden. Vaak gebeurt dit door een groep zéér enthousiaste en actieve bewoners. Jammer genoeg, en te veel, moet er een beroep worden gedaan op hetzelfde groepje.

Gewenste situatie.

Het is de vraag hoe we meer inwoners kunnen betrekken bij dit vrijwilligerswerk.

Misschien door vaker andere bewoners te vragen voor kortdurende speciale projecten. Daarbij zou het ook goed zijn om aansluiting te zoeken bij iemands deskundigheid, beroep of interesse.

Laten we wel beseffen dat leven en wonen in een dorp niet alleen bestaat door aan de zijlijn te staan, maar ook door te integreren en mee te doen (natuurlijk wel met behoud van de eigen identiteit).

Zó ben je bezig een dorpsgemeenschap te vormen die we zo graag willen hebben en houden.

Oplossingen/actiepunten/prioriteiten.

Het leefbaar houden van een kleine dorpsgemeenschap valt en staat bij de beschikbaarheid van vrijwilligers.

Dit is een kwestie van betrokkenheid, aantal inwoners en goede communicatie betreffende belangrijke dorpsaangelegenheden.

Vrijwilligerswerk.

Huidige situatie. Veel verenigingen kampen met te weinig vrijwilligers.	Probleem. Daardoor ook te weinig doorstroming. Er wordt te lang en te vaak een beroep op dezelfde mensen gedaan.	Oplossing. Jongeren initiëren. Met werkgroepen werken in geval van concrete, overzienbare onderwerpen. Waarderingsstelsel voor vrijwilligers uitwerken. Voorkomen dat inwonerstal afneemt/beheerste groei stimuleren.
Prioriteitenlijst/Actielijst.		
Prioriteiten. Betrokkenheid inwoners vergroten.	Overleg tussen. Plaatselijk belang en inwoners.	Termijn. Doorlopende activiteit.

14. Plaatselijk belang.

Algemene beschrijving Plaatselijk belang.

De inwoners van Poppenwier voelen een tekort aan informatie vanuit het bestuur van plaatselijk belang. Men vindt dat het bestuur meer "smoel" moet krijgen en de communicatie over dorpsaangelegenheden moet verbeteren. Dit zelfde geldt voor de contacten met de overheden en de buurdorpen.

Gewenste situatie.

Er dient naar het dorp duidelijkheid te zijn over de zaken waarmee het bestuur van plaatselijk belang bezig is en wie de aanspreekpersonen binnen het bestuur zijn (wie doet wat). De inwoners kunnen ad hoc meer ingezet worden voor projecten die hiervoor geschikt zijn (bijvoorbeeld het dorpsvisie project). Zonodig organiseert het plaatselijk belang in geval van bepaalde ontwikkelingen extra informatie bijeenkomsten.

Oplossingen/Actiepunten/prioriteiten.

Beschikbare communicatie middelen beter gebruiken. Informatie, verslagen en dergelijk zouden op de internetsite van Poppenwier te lezen moeten zijn.

Huidige situatie. Communicatie en informatie worden door veel inwoners als onvoldoende ervaren	Probleem. Betrokkenheid van inwoners bij plaatselijk belang kan beter.	Oplossing/actiepunten. P'wierster krant (weer) consequent gebruiken voor relevante infoverstreking, internetsite Poppenwier gebruiken. Duidelijke taakverdeling binnen bestuur plaatselijk belang regelen Regelmatig overleg met verenigingen Duidelijke prioriteiten stellen
Prioriteitenlijst/Actielijst.		
Prioriteiten. Communicatie verbetering.	Overleg tussen. Bewoners en plaatselijk belang.	Termijn. Doorlopende activiteit.

15. Gemeente.

Algemene beschrijving.

We zitten in een armlastige gemeente die ook nog eens de grotere dorpen zoals Grou en Akkrum voor laat gaan. Vanuit die visie is het als klein dorp moeilijk gehoor te krijgen bij de gemeente. Inwoners van Poppenwier hebben ook het gevoel niet gehoord te worden bij de gemeente. Het beleid van de gemeente is voor de burger ondoorzichtig. Het beleid van de gemeente zou meer gericht moeten zijn op de gehele gemeente en niet alleen op Grou en Akkrum. Er is een dorpencoördinator aangesteld in de gemeente. Het contact tussen gemeente en plaatselijk belang is hierdoor wel verbeterd.

Gewenste situatie,

De band tussen gemeente en dorp zou beter moeten zijn. De gemeente belooft veel, maar de uitvoering laat te wensen over. Verdeling van geld en aandacht zou beter moeten zijn. We liggen niet aan het voeteneind, nee we vormen een deel van de gemeente.

Oplossingen/Actiepunten/prioriteiten.

Plaatselijk belang heeft 2 maal per jaar een vergadering met de dorpencoördinator. Dit is een stap in de goede richting. Belangrijk is wel dat de gemaakte afspraken worden nagekomen. Als dit gebeurt dan zou de gemeente een goede onderhandelingspartner kunnen worden.

Huidige situatie. De gemeente stelt te weinig budget beschikbaar om onze zaken, als klein dorp goed te kunnen regelen. Verdeling van gelden, in relatie tot de grote dorpen, zou beter kunnen. Ook gemaakte afspraken moeten beter worden nagekomen.	Probleem. Onder anderen door de houding van de gemeente hebben we problemen met de betrokkenheid van de inwoners met zaken betreffende plaatselijk belang. Men verwacht dat een afspraak staat.	Oplossing/actiepunten. Dorpsvisie als startpunt gebruiken voor nieuwe, betere verhouding.
Prioriteitenlijst/Actielijst.		
Prioriteit. Overleg verbeteren.	Overleg tussen. Plaatselijk belang en gemeente.	Termijn. Doorlopende activiteit.

16. Top 3 prioriteiten.

Fietspaden naar buurdorpen.

Woningbouw initiëren.

Onderhoud dorp verbeteren.